

ТАҚРИЗИ МУҚАРРИЗИ РАСМӢ

ба диссертатсияи номзодии Муҳаммадзода Маърифат Муҳаммадҷон дар мавзуи «Масъалаҳои матншиносӣ ва поэтикии достони «Ҳумой ва Ҳумоюн»-и Ҳочуи Кирмонӣ» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзоди илмҳои филологӣ аз рӯи ихтисоси 10.01.00 – Адабиётшиносӣ (10.01.08 – Назарияи адабиёт. Матншиносӣ, нусхашиносӣ). – Душанбе, 2025. – 179 с.

Мутобикати мавзӯ ва мухтавои диссертатсия ба шиносномаи ихтисоси илмӣ. Метавон гуфт, ки мавзуи таҳқиқнамудаи Муҳаммадзода М.М. аз ҷумлаи мавзӯҳоест, ки ба самти адабиётшиносӣ аз рӯи ихтисоси 10.01.00 – Адабиётшиносӣ (10.01.08 – Назарияи адабиёт. Матншиносӣ, нусхашиносӣ) комилан мувофиқат менамояд.

Мубрамӣи мавзуи таҳқиқ. Дар давраҳои гуногуни таърихи адабиёти тоҷик чехраҳои илмию адабӣ ва фарҳангиеро метавон ном бурд, ки тавассути хидматгузорӣ ва маҳсули қалами худ ба ташаккули таҳаввули забону адабиёту фарҳанги милли мусоидат намудаанд. Аз ҷониби дигар, онҳо бо нерӯмандӣ, фарҳангсолорӣ ва хизматҳои шоиста рисолати эҷодкор будан ва эҷод намуданро ба таври зарурӣ дарк карда, сабабгори бақо ва ҳастии фарҳанги миллати хеш гардидаанд. Маҳз ҳамин гуна садоқат ба қори эҷодӣ ва ба ин ё он шакли анвои қобили таваҷҷуҳ манзур намудани бардошту андешаҳои он аз рӯзгор аст, ки моро ба омӯзиш, таҳлил ва таҳқиқи пажӯҳиши ин масоил водор менамоянд. Таҳқиқи рӯзгору осори чунин чехраҳои илмию адабӣ арзиши баланди илмӣ дорад.

Пажӯҳиши Муҳаммадзода Маърифат Муҳаммадҷон дар мавзуи «Масъалаҳои матншиносӣ ва поэтикии достони «Ҳумой ва Ҳумоюн»-и Ҳочуи Кирмонӣ» дар адабиётшиносии тоҷик саривақтӣ ва актуалӣ буда, аҳамияти назарӣ ва амалӣ дорад.

Ҷолиб аст, ки диссертант дар асоси нусхаҳои гуногуни мукаммали «Ҳумой ва Ҳумоюн»-и Ҳочуи Кирмонӣ пажӯҳиши васеъ анҷом додааст. Ӯ тавассути амалиёти қаҳрамонҳои асосӣ тавонистааст, масъалаҳои матншиносиву нусхашиносӣ ва поэтикии осори яке аз шоирони тавонои адабиёти асримиёнагии тоҷик – Ҳочуи Кирмониро бозгӯӣ намояд.

Дар диссертатсияи Муҳаммадзода М.М. умумият, фарқият ва такрори суҷаю образҳои бадеии «Ҳумой ва Ҳумоюн»-и Ҳочуи Кирмонӣ ва «Хусраву Ширин»-и Низоми Ғанҷавиро ба ҳубӣ мушоҳида намуда, онҳоро мавриди баҳсу баррасии комил қарор додааст.

Дар ин асос, мавзуи диссертатсияи номзодии Муҳаммадзода Маърифат Муҳаммадҷон метавон мубрам арзёбӣ намуд.

Дараҷаи навгонии натиҷаҳо дар диссертатсия ва нуктаҳои илмие, ки ба ҳимоя пешниҳод мешаванд, дар он зоҳир меёбад, ки бори нахуст достони «Ҳумой ва Ҳумоюн»-и Ҳочуи Кирмонӣ дар адабиётшиносии тоҷик ба шакли таҳқиқи алоҳидаи диссертатсионӣ ба анҷом расидонида шуда, роҷеъ ба масъалаҳои нусхашиносӣ, тасхеху наشري дoston, маншаъ ва сарчашмаи асар, сабаб ва ҳадафҳои таълифи он, сохтору хусусиятҳои

жанрӣ, шеваи баён ва истифодаи воситаҳои тасвири бадеӣ ва амсоли инҳо муфассал ва ҳамаҷониба мавриди таҳлилу таҳқиқ қарор гирифтаанд. Диссертант зимни таҳқиқи масъалаҳои асосии мавзӯ дар асоси осори ҳудӣ шоир ва сарчашмаҳои дастраси илмӣ, доир ба алқоб, таҳаллус ва баъзе паҳлуҳои зиндагии Ҳочуи Кирмонӣ ҳам андешаҳои ҷолиби илмӣ баён намудааст.

Дар диссертатсия мақсаду вазифаҳои мушаххас пайгирӣ шуда, нуктаҳои асосие ба ғимоя пешниҳод гардидаанд, ки воқеан, дар илми адабиётшиносии тоҷик ва дар самти ташаккул ва таҳаввули унсурҳои адабию бадеӣ дар адабиёти форсу тоҷик аҳаммияти бузурги илмӣ ва амалӣ доранд.

Асоснокӣ ва эътимоднокии хулосаю тавсияҳои дар диссертатсия ифодаёфтаи таҳқиқ бо он собит мешаванд, ки дар таҳқиқи диссертатсионӣ аз концепсияҳои илмӣ ва назарии адабиётшиносонии ватанию хориҷӣ истифода шудаанд. Дар маҷмӯъ, дараҷаи эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқ аз дақиқияти маълумот, мутобиқат намудани ҳаҷми маводди таҳқиқ, коркарди натиҷаҳои таҳқиқ, ҳаҷми интишорот ва интиҳоби дурусти методҳои таҳқиқ бармеояд.

Ҳаҷм ва сохтори диссертатсия. Диссертатсияи Муҳаммадзода Маърифат Муҳаммадҷон аз муқаддима, се боб, нӯҳ фаслу панҷ зерфасл, хулоса, тавсияҳо оид ба истифодаи амалии натиҷаҳои таҳқиқот ва рӯйхати адабиёт иборат аст. Ҳаҷми умумии диссертатсия 179 саҳифаи ҷопи компютериро ташкил додааст.

Дар муқаддимаи диссертатсия мубрамии мавзӯи таҳқиқ, дараҷаи таҳқиқи он, робитаи кор бо барномаҳо ва мавзӯҳои илмӣ, мақсаду вазифаҳо, объект ва мавзӯи таҳқиқ, асосҳои назарӣ ва методологии таҳқиқ, сарчашмаҳои таҳқиқ, навгонии илмии диссертатсия, нуктаҳои асосии ба ғимоя пешниҳодшаванда, аҳаммияти назарӣ ва амалии таҳқиқ, мутобиқати мавзӯи диссертатсия бо шиносномаи ихтисоси илмӣ, саҳми шахсии довталаби дараҷаи илмӣ, тасвиби амалии натиҷаҳои таҳқиқ, наشري таълифоти илмӣ дар мавзӯи диссертатсия ва сохтору ҳаҷми кор бо низомии муайяну саҳеҳ шарҳу баён ёфтаанд.

Боби якуми диссертатсия «**Ҳочуи Кирмонӣ ва тасҳеҳу наشري достони «Ҳумой ва Ҳумоюн»-и ӯ**» номгузорӣ шуда, аз се фаслу се зерфасл иборат аст.

Фасли якуми боби аввали диссертатсия «**Муруре ба аҳволу осори Ҳочуи Кирмонӣ**» унвон дорад. Дар ин фасли аввал диссертант ба маълумоти дарёфтшуда аз сарчашмаҳои адабию таърихӣ, аз ҷумла сайри иҷмолии зиндагинома, номи аслӣ, ваҷҳи интисоби таҳаллус, алқобу унвонҳои ифтихорӣ ва мероси адабии Ҳочуи Кирмониро таҳлилу баррасии намуда, хулосаҳои ҷолиби илмӣ баён менамояд.

Диссертант чунин хулосабарорӣ намудааст: «Аз ин ҷо, бидуни шакку тардид метавон гуфт, ки ҳамин «ҳочу» садо кардани волидайнӣ шоир ба вижагии ғӯиши кирмонӣ алоқамандӣ дошта, барои навозишу дӯстдорӣ ба хоҷазодаи кӯчак гуфта мешуд. Бояд ҳамин лаҳни навозишу

дӯстдории давраи кӯдакӣ барои суҳанвари Кирмон хеле хуш омада бошад, ки «хочу»-ро ба сифати таҳаллуси адабӣ дар ашъораш истифода намояд. Аз ин рӯ, Хочуро метавон тарзи ғӯиши «хоча» пазируфт» (Дисс. сах.19).

Фасли дуюми боби якуми диссертатсия «Нусхашиносии «Хумой ва Хумоюн» номгузорӣ шуда, асосан таҳлилҳои диссертант дар бораи нусхаҳои хаттии достони «Хумой ва Хумоюн»-и Хочу, ки дар китобхонаҳои дунё маҳфузанд, шарҳу тафсир ёфтаанд. Аз ҷумла, ӯ қайд менамояд, ки дар китобхонаҳои ҷаҳон 20 нусхаи хаттӣ ва 4 чопи литографию сангии «Хумой ва Хумоюн»-и Хочуи Кирмонӣ нигоҳдорӣ мешаванд.

Таҳлили ҳамаҷониба ва ҳулосавии нусхаҳои гуногуни достон ба диссертант имкон додааст, ки чехраи адабӣ, махсусан маҳорати достонсароии Хочуро хуб ошкор намояд.

Нуктаи ҷолиби таваҷҷуҳ он аст, диссертант аснои муқоисаи нусхаҳои дастрас ба масоили асосии матншиносӣ диққати зарурӣ дода, бо зикри мундариҷа ва муҳтавои «Хумой ва Хумоюн» ва умуман, «Хамса»-и Хочу Кирмониро баррасӣ карда тавонистааст. Дар баробари таснифоти комил диссертант чунин иброз медорад: «Бояд гуфт, ки шояд нусхаҳои дигаре аз «Хумой ва Хумоюн»-и Хочу дар китобхонаҳои шахсӣ ва ё музофотӣ, ки аз қайди феҳристномаҳои ҷомеъ берун мондаанд, мавҷуд бошад» (Дисс.. сах.45).

Дар фасли сеюми боби якуми диссертатсия, ки он «Тасхеху нашри «Хумой ва Хумоюн» ном дошта, аз се зерфасл иборат буда, диссертант дар он роҷеъ ба вижагиҳои матншиносӣ ва тасхеху виростории се нусхаи чопии достони мавриди таҳқиқ мулоҳизаронӣ намудааст. Дар ин фасл унвонҷӯ қайд кардааст, ки «... Бо вучуди муқарраран чоп шудани «Хумой ва Хумоюн» ҳанӯз ҷойи чопи муътамад ва интиқодии ин достон дар матншиносӣ холист. Метавон бо тақя ба нашрҳои анҷомёфта ва нусхаҳои дастхати то имрӯз омӯхтанашуда дар нашри матни саҳеҳ ин достон ва дар умум, «Хамса»-и Хочуи Кирмонӣ қадами устувортар гузошт» (Дисс. сах.48).

Муҳаққиқ нусхаҳои болозикрро ҳамаҷониба мавриди омӯзиш қарор дода, бо овардани мисолҳои мушаххас дар бораи бурду боҳти матнҳои омода намудаи Камол Айнӣ ва Сайид Ниёзи Кирмонӣ таҳлилҳои хуби илмӣ анҷом додааст. Ӯ зикр менамояд, ки бо вучуди анҷоми кори пухтаву сара дар ин нусхаҳо ғалатҳои матншиносии зиёде роҳ ёфтаанд. Муҳаққиқ камбудии матншиносии чопи кирилии достони мавриди таҳқиқро бо мисолҳои фаровон, аз қабилӣ риоя нашудани изофа (ё бандаки изофӣ), бемавқеъ гузоштани изофа, афзудан ё ҳазфи бемавриди изофа, нодуруст хондан ва таҳия кардани ҳаракот (забар, зер ва фатҳа), бо калимаҳои дигар иваз кардани калима ё бандакҷонишинҳои афъол ва амсоли инро нишон додааст, ки ба ин восита қимати илмӣ таҳқиқотро баланд бардоштааст.

Боби дуҷуми диссертатсия «**Сохтор ва мухтавои ғоявии «Хумой ва Хумоюн»** номгузорӣ гардида, аз ҷаҳор фасл иборат мебошад. Фасли аввали ин боб «**Сарчашма ва маншаи дoston**» унвон дошта, диссертант дар асоси сарчашмаҳои илмиву адабӣ ва маъхазҳои аслии асар, ки Ҳочуи Кирмонӣ дар дostonи «Хумой ва Хумоюн» ба онҳо ишора намудааст, таҳқиқоти муфассал намудааст. Ҳамчунин, ӯ дар хусуси иддаои баъзе донишмандоне, ки маншаъ ва мазмуни «Хумой ва Хумоюн» дostonҳои қадимаи халқии туркӣ медонанд, андешаронӣ намуда, бо овардани далелҳои қотей аз «**Фарҳанги асотир ва дostonвороҳо**» дар «**Яштҳо**»-и «**Авасто**», манзумаи «**Ёдгори Зарирон**», дostonҳои «**Подшоҳии Гуштосп**», «**Подшоҳии Баҳмани Исфандиёр**» ва «**Подшоҳии Хумой**» аз «**Шоҳнома**»-и Абулқосим Фирдавсӣ, дostonи «**Ҳафт пайкар**»-и Низомии Ганҷавӣ ва дostonи «Хумой ва Хумоюн»-и Ҳочу он андешахоро рад намудааст. Хулосаи илмии диссертант аз ин фасл он аст, ки дoston аз афсонаи қадим ё ривояти шифоҳии эронӣ маншаъ мегирад.

Фасли дуҷуми боби дуҷуми диссертатсия «**Сохтори асар**» унвон дорад. Дар ин фасл диссертант роҷеъ ба соли таълиф, ба кӣ бахшида шудани асар, теъдоди абёт ва вазн таҳқиқот анҷом додааст. Диссертант дар таълифи дostonи «Хумой ва Хумоюн» суннати маснависарой, аз ҷумла тамҳиду муноҷоту наът, шиква аз рӯзгор, иншои соқинома, дар сабаби назми асар, ва амсоли инро робитаю ҳамбастигии қисмҳо ва лаҳзаҳои як воқеаи том риоя намудани Ҳочуро таъкид намудааст.

Нисбат ба камоли дoston диссертант чунин хулосабарӣ намудааст: «Аз таҳлили дoston маълум мегардад, дар он тамоми унсурҳои асосии сужети асари бадеӣ, аз қабилӣ оғоз (экспозитсия), гиреҳ (завязка), инкишоф, авҷи олии ҳодиса (кулминатсия), гиреҳкушо (развязка), ки назарияшиносон муайян кардаанд, риоят шудааст» (Дисс. сах.76).

Дар ин фасл, диссертант бо овардани мисолҳои фаровон дар хусуси умумият ва тафовути дostonи Ҳочу аз дostonҳои «**Лайлӣ ва Мачнун**» ва «**Хусрав ва Ширин**»-и Низомӣ маҳорати шоирии адибро хуб нишон дода тавонистааст.

Фасли сеюми боби дуҷуми диссертатсия «**Таҳлили мухтавои дoston**» унвон дошта, таваҷҷуҳи диссертант ба мазмуну мундариҷа ва ғояи асосии дostonи «Хумой ва Хумоюн» раван шудааст.

Сазовори дастгирӣ, ки дар ин фасл дostonи «Хумой ва Хумоюн»-ро нақл намуда, ҷо-ҷо барои тақвияти фикри хеш аз дoston порчаҳои ҷолиберо далел овардааст.

Фасли ҷаҳоруми боби мазкур «**Пайвандҳои мавзӯӣ ва сохтори дostonи Ҳочу бо дostonҳои дигар**» ном дошта, дар ин фасл диссертант таъсири дostonҳои «**Шоҳнома**»-и Фирдавсӣ ва «**Хусрав ва Ширин**»-и Низомиро ба дostonи мавриди таҳқиқи Ҳочуи Кирмонро нишон додааст. Муҳаққиқ аввал дар бораи баъзе умумиятҳои дostonҳо ҳарф зада, сипас, наоварӣ ва ҳунари дostonсароии Ҳочуро бармало сохтааст. Аснои таҳлили «Хумой ва Хумоюн» диссертант баъзе умумиятҳои онро бо «**Искандарнома**» ва «**Лайлӣ ва Мачнун**»-и Низомӣ низ мушоҳида

намудааст. Ҳочу ҷо-ҷо зери таъсири ошкорои достони «Хусрав ва Ширин»-и Низомӣ мондааст, ки дар баробари истифодаи мазомин аз вожаҳои истифода намудаи Низомӣ низ фаровон кор гирифтааст: «Ҳамон тавр ки аз абёти болоӣ маълум мешавад, таъсирпазириву баҳрабардориҳои Ҳочуи Кирмонӣ аз Низомӣ дар ин қисмати дoston, на танҳо дар истифодаи мазмунҳои ҳамсон, балки дар истифодаи вожаҳои ҳамгун низ, ошкор шудааст» (Дисс. сах. 105-106).

Боби сеюми диссертатсия, ки «**Бадеиёти «Ҳумой ва Ҳумоюн»**» номгузорӣ шуда, дар ду фасл мавриди таҳқиқ қарор гирифтааст. Фасли якуми боби сеюми диссертатсия «**Забон ва сабки дoston**» унвон дорад. Бояд гуфт, ки дар ин фасл диссертант, асосан ба масъалаҳои тарз ва равиши сухани Ҳочуи Кирмонӣ дар дostonи «Ҳумой ва Ҳумоюн» таваҷҷуҳи таҳқиқӣ намудааст. Диссертант таъкид менамояд, ки дар дostonи «Ҳумой ва Ҳумоюн» Ҳочу бо риояи сабки роиҷи асри худ – сабки ироқӣ аз истилоҳоту луғоти арабӣ фаровон истифода намудааст. Ин истилоҳоту луғот бештар дар қисмати муқаддимавии дoston, яъне таҳмиду муноҷот ва мадҳ дар наъти Пайғамбари акрам [с] дида мешавад. Бо вучуди ин дар дoston аз вожаҳои тоҷикиву форсӣ, ки афзалияти сабки хуросониро таъмин менамояд, низ хеле зиёд истифода гардидаанд. Диссертант истифодаи ҳафт калимаи туркиву муғулӣ, аз қабилӣ **туғрал, хокон, туғро, хон, байрак, яғлиқ ва санҷақро** низ дар дoston зикр намудааст. Дар баробари ин маълумоти кофӣ доштани Ҳочуро аз илмҳои пешрафта диссертант хеле мӯшикофона мавриди таҳқиқ қарор додааст. Махсусан, оғаҳии комил доштани адиб аз илми нучум тавассути мисолҳои фаровон, ки дар онҳо истилоҳоти нучумӣ бо мақсади мазмунофаринӣ ва баёни маънӣ истифода шудаанд, хубу нишонрас аз тарафи муҳаққиқ ба риштаи таҳқиқ кашида шудааст.

Фасли дуюми боби сеюми диссертатсия «**Воситаҳои тасвири бадеи дoston**» ном дорад. Дар фасли мазкур диссертант ҳунари баланди эҷодкории Ҳочуи Кирмониро дар истифодаи санъатҳои бадеӣ таҳқиқ намудааст. Ӯ зикр менамояд, ки адиб дар дostonи «Ҳумой ва Ҳумоюн» аз санъатҳои бадеӣ, аз ҷумла таҷнису ташбеҳу истиора, маҷоз, такрор, талмех ва амсоли ин хеле хуб истифода намудааст, ки аз маҳорати суҳанофаринӣ ва маънисозии шоир дарақ медиҳад.

Хулосаи диссертатсияи Муҳаммадзода Маърифат Муҳаммадҷон дар мавзӯи «Масъалаҳои матншиносӣ ва поэтикаи дostonи «Ҳумой ва Ҳумоюн»-и Ҳочуи Кирмонӣ» дар 15 банд ҷамъбаст гардида, фарогири муҳимтарин бардоштҳои илмӣ муаллиф буда, дар охири ҳар банд ба мақола ва таълифоти довталаби дараҷаи илмӣ ишора шудааст.

Аҳаммияти илмӣ ва амалии натиҷаҳои таҳқиқи диссертатсионии Муҳаммадзода Маърифат Муҳаммадҷон дар ин зоҳир мешавад, ки дар он оид ба нусхаҳои қаламӣ дostonи «Ҳумой ва Ҳумоюн», нусхаҳои тасхехёфта ва чопшудаи дoston, мухтассоти жанриву ғоявӣ, таъсирпазирӣ адабӣ, хусусиятҳои сабкӣ ва поэтикаи асари мазкур ва амсоли ин мавриди таҳлилу таҳқиқ қарор гирифтааст. Ин раванди

таҳқиқот сифати баланди қор ва аҳаммияти назарӣ ва амалии диссертатсияро таъмин намудааст.

Нашри натиҷаҳои таҳқиқ аз рӯи мавзӯи диссертатсия. Маводди интишоргардида нуктаҳои асосӣ, натиҷаҳо ва мазмунҳои асосии диссертатсияро инъикос намуда, саҳми шахсии муаллифро дар ин натиҷаҳо собит менамоянд.

Мазмун ва муҳтавои асосии диссертатсия дар 11 мақолаи илмӣ инъикос шуда, аз ин теъдод 6 мақола дар нашрияҳои тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошад. Ҳамчунин, натиҷаҳои пажӯҳиш дар дарсу курсҳои махсуси лексионӣ амалии факултети филологияи тоҷики Муассисаи давлатии таълимии «Донишгоҳи давлатии Хуҷанд ба номи академик Бобоҷон Ғафуров», курсҳои тақимили ихтисоси филиали Донишқадаи ҷумҳуриявии тақимили ихтисос ва бозомӯзии кормандони соҳаи маориф дар вилояти Суғд, дар семинарҳои илмӣ кафедра, факултет, конференсияҳои илмӣ-амалии донишгоҳӣ ва конференсияи илмӣ-назариявии ҷумҳуриявӣ ироа гардидаанд.

Мутобиқати барасмиятдарории диссертатсия ба талаботи Комиссия. Қоркарди амалии натиҷаҳои таҳқиқ ва нашри таълифоти илмӣ дар мавзӯи диссертатсия ба меъёр ва талаботи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгӯ мебошанд.

Автореферат, ки аз диссертатсия бармеояд, ба талаботи Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, №267 тасдиқ шудааст, ҷавобгӯ мебошад.

Дар баробари дастовардҳои илмӣ ва муҳокимаю натиҷагирӣҳои ҷолиби таваҷҷуҳ дар диссертатсия баъзе норасоӣҳо ба мушоҳида расиданд, ки бо нияти пешрафти қорҳои минбаъдаи диссертант зикри онҳоро зарур меҳисобем:

1. Ҳарчанд фасли сеюми боби дууми диссертатсия «Таҳлили муҳтавои достон» унвон дорад, мутаассифона, ба ҷуз аз нақл ва ҷо-ҷо барои тақвияти фикри хеш овардани порчаҳои назмӣ аз «Ҳумой ва Ҳумоюн» ягон таҳлили мушаххас вуҷуд надорад. Хуб мешавад, номи ин фасл «Мавзӯю мундариҷаи достон» ва ё ба монанди ин дигар ном гузошта мешуд.

2. Диссертант ба истиснои ҷанд маврид ҷопҳои достони мазкурро бо нусхаҳои дигари он муқоиса намудааст, ки ба андешаи инҷониб, пажӯҳиш дар ин самт камтар сурат гирифтааст. Таҳқиқи муқаммалтари нусхаҳои боқимондаи достон бахри бартараф ва ислоҳ гаштани нусхаҳои «Ҳумой ва Ҳумоюн»-и Ҳоҷуи Қирмонӣ то имрӯз дар Эрон Тоҷикистон ҷоп гардидааст, мусоидат менамояд.

3. Классификатсияи нусхаҳои достон хеле хуб аст, вале риоя нашудани амонати илмӣ, яъне диссертант марҷаи истифодаи маълумотро нишон намодааст, ки аз кадом сарчашма истифода кардааст.

4. Дар баъзан маврид норӯшани фикр ба назар мерасад. Масалан, с. 29 «ба яке мавзӯҳои бостонӣ» гуфта кадом мавзӯи бостониро дар назар дорад?

5. Хуб мебуд, агар ҳар боби диссертатсия хулоса медошт.

6. Баъзан, хатоҳои техникӣ ба назар мерасад: с. 29 ба ҷойи калимаи «овардааст» «омадааст» истифода шудааст ва ҳамин ҳолат дар саҳифаҳои 38, 39, 40, 41 низ ба назар мерасанд.

Ба таври умум, эродҳои зикршуда ислоҳпазир буда, хуб мешуд, ки онҳоро диссертант ҳангоми таҳия ва нашри монография ба инобат мегирифтанд.

Хулоса, диссертатсияи Муҳаммадзода Маърифат Муҳаммадҷон дар мавзӯи «Масъалаҳои матншиносӣ ва поэтикий достони «Ҳумой ва Ҳумоюн»-и Ҳоҷуи Кирмонӣ»-и Ҳоҷуи Кирмонӣ, ки барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои филологӣ аз рӯи ихтисоси 10.01.00 – Адабиётшиносӣ (10.01.08 – Назарияи адабиёт. Матншиносӣ, нусхашиносӣ) пешниҳод гардидааст, дар сатҳи баланди илмӣ ба анҷом расида, ба талаботи бандҳои 31, 33, 34 ва 35 Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, таҳти № 267 тасдиқ шудааст, ҷавобгӯ буда, муаллифи он сазовори дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои филологӣ аз рӯи ихтисоси номбаршуда мебошад.

Муқарризи расмӣ:

доктори илмҳои филологӣ, дотсент,

директори генералии Муассисаи давлатии

«Мучтамаи ҷумҳуриявии осорхонаҳои Кӯлоб» Асозода Ҳотам
Рачаб

«02» феввали соли 2026

Суроға: 735360, Ҷумҳурии Тоҷикистон,
шаҳри Кӯлоб, хиёбони Исмоили Сомонӣ, 10.
E-mail: hamadoni@mail.ru

Имзои Асозода Ҳотам Рачабро тасдиқ мекунам

сардори бахши Муассисаи давлатии

«Мучтамаи ҷумҳуриявии осорхонаҳои Кӯлоб» Зебичони Бозоралӣ

Суроға: 735360, Ҷумҳурии Тоҷикистон,
шаҳри Кӯлоб, хиёбони Исмоили Сомонӣ, 10.
Телефон: (+833-22) 226-01; факс: 227-15-10.
E-mail: info@tnu.tj

«02» феввали соли 2026